SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 227. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 1, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го ГРУДНЯ 1992. Ч. 227. РІК XCIX.

ДВІ АСОЦІЯЦІЇ УКРАЇНІСТІВ ДІЙШЛИ ДО ЗГОДИ

(Фінікс, Аріз.). — Тут в суботу, 21-го листопада, під час річної конференції Американської асоціяції для поширення слов'янських студій (AAASS), відбулося засідання виконавчих комітетів двох одноіменних Американських Асоціяцій Українських Студій, на якому дійшло до полагоджена конфліктних проблем і до рішення об'єднати їх в одну асоціяцію.

Там же обрано Номінаційну комісію, яка в скорому часі узгідниіть статутові відмінності і запропонує список кандидатів на єдиний виконавчий комітет. Голосування проведеться листовно.

Об'єднана асоціяція (ААУС) нараховуватиме біля 100 членів.

Видають переклади медичних підручників

Едмонтон, Альта. — Товариство Українських Лікарів Альберти у співпраці з торонтонською фірмою „Кобза" поробили заходи для видання найсучасніших медичних підручників в перекладі на українську мову.

Праця над першим підручником, відомою книгою „Davidson's Principles and Practice of Medicine", що вживається у більшості університетів Европи та Північної Америки, уже почалася і видання буде завершене в квітні 1993 року. В залежності від фінансових можливостей, обі вищеназвані організації плянують дальші видання фахової медичної літератури. Черговим був би відомий підручник А. Форреста „Principles and Practice of Surgery".

Оба видання здійснюють ся у київському Видавництві Орій", яке зорганізувала і веде фірма „Кобза".

У справі видання медичних підручників слід звертатися до д-ра В. Максимовича, Альбертський університет, тел.: (403) 492-1964, факс: (403) 492-6055, або до д-ра О. Талпаша, тел.: (403) 428-6772. У справі інших видань та з новими пропозиціями слід звертатися до М. Стеха в бюрі „Кобзи": тел.: (416) 253-9314, факс: (416) 253-9515.

Проф. Я. Рудницький доповідав про релігійне відродження

Ляшін, Кве. (ОУПС). Тут у неділю, 8-го листопада в парафії св. Всилія Великого відбувся прощальний обід у честь о. Володимира Витта, священика-поета, що тимчасово співняв у Ляшіні функції пароха в заступстві о. д-р І. Мончака, що тепер перебуває в УКУ в Римі.

Церемонією проводив д-р А. Калужний, голова церковної громади. Між промовцями виступав проф. Ярослав Рудницький, що саме повернувся з довшого перебування в Україні й подав свої враження про церковно-релігійне відродження українського народу після років большевицького атеїзму й руйнування церков. Він окремо згадав про святкове перепоховання мощів Патріярха Йосифа з Риму до Львова.

ПОЛІТВ'ЯЗНІ ТА РЕПРЕСОВАНІ ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ

Київ (УНІАР). — Тут відбулося спільне засідання Координаційної Ради Всеукраїнського Товариства Репресованих і Спілки Політв'язнів України. Присутні були представники цих громадських організацій з усіх областей України, загальною кількістю близько 70 осіб.

Заслухавши і обговоривши доповідь голови Комітету в'язнів сумління совєтської каральної психіятрії Очаківського ча тисленні заяви — скарги потерпілих, засідання ствердило важкий моральний та матеріяльний стан українських громадян, які зазнали в судовому і позасудовому порядку катувань примусовим так званим лікуванням у психолікарнях колишнього СССР, а також майже повну відсутність необхідних законодавчих актів щодо правового і соціяльного захисту в'язнів сумління. Враховуючи наведене ухвалено:

* Привернути увагу громадськости і державних чинників до проблеми соціяльного захисту жертв каральної совєтської психіятрії;
* Просити Верховну Раду України прийняти закон про повної реабілітації потерпілих від каральної психіятрії та ґарантії прав громадян при наданні психіятричної допомоги.
* Заслухавши і обговоривши доповіді голови Спілки Політв'язнів Івана Губки і голови Всеукраїнського Товариства Репресованих Євгена Пронюка та виконуючи рекомендації 1-го Всеукраїнського конгресу українських політичних в'язнів про об'єднання споріднених організацій політично репресованих в єдину організацію додатково ухвалено:
* Об'єднати Всеукраїнське Товариство Репресованих і Спілку Політв'язнів України в єдину організацію;
* Затвердити ухвалу про об'єднання на спільному зборі організацій 19-го грудня та прийняти єдиний статут.

Також на спільному засіданні було прийнято звернення — заяву до українських громадських організацій, партій і всіх патріотів України: „Україна в небезпеці, і перед лицем цієї небезпеки маємо стати об'єднані, пліч-о-пліч у лави будівників справді незалежної, міцної української держави".

Д-р Дж. Мейс пише історію Великого голоду

Урбана., Ілл. (О. Сергієнко). — В кінці серпня 1992 року розпочав д-р Джеймс Мейс своє дев'ятимісячне перебування (фелловшип) в Іллинойському університеті в Урбана — Шампейн, де він плянує написати історію голоду 1932-33 років в Україні. Д-р Мейс очолював голодову комісію у Вашінгтоні та був головним автором збірника свідчень про голод, що вийшов друком 1988 року, як репорт Конгресу та 1990 року був співредактором тритомової праці про голод п. з. „Oral history project". Його працю в Іллинойському університеті уможливлює фундація для Українських Студій, яку очолює Раїса Братків. При частинній допомозі фундації відбулося в Іллинойському університеті під егідою Української Науково-Дослідчої Програми вже 11 конференцій з участю багатьох науковців та професорів з України. Тепер фундація робить всі старання, щоб започаткувати Центр Українських Студій при Иллиной ському університеті, де є найбільша бібліотека українських видань.

Рушійною силою українських студій в Іллинойському університеті є Дмитро Штогрин, професор славістики, старанням якого річно збільшується українська бібліотека, яка є до диспозиції усім зацікавленим в студіях українознавства.

Д-р Мейс в Іллинойському університеті має не лише працювати над своєю темою, але також допомагати спопуляризувати й здобути фонди, щоб у скорому часі в цім престижевому університеті відкрити постійний Центр Українських Студій, де могли б приїжджати на студії студенти, професори та обмінюватися думками і знаннями. Цього літа д-р Мейс провів шість тижнів в Києво-Могилянській Академії і ближче познайомився з викладачами та науковцями України. Довгорічне перебування в тоталітарній системі не могло не відбитися в праці та думанні науковців України. Для їх перебудови потрібний час. Їм потрібні зв'язки з науковцями Заходу, вони повинні відвідати західні викладові установи та провести певний час на дослідчій праці тут на Заході. Впродовж років такі можливости давала їм Українська Науково-Дослідча Програма при Іллиноїському університеті на своїх річних конференціях. Між учасниками були відомі особистості України: Іван Дзюба, Микола Жулинський, В'ячеслав Брюховецький, Лесь Танюк, Павло Мовчан, Пет

(Закінчення на стор. 4)

Допомагають досвідом Хорватії та Словенії

Київ (УНІАР). — На запрошення парляментарів Хорватії і Словенії туди виїхала офіційна українська делеґація. У її складі є провідні спеціялісти Національного банку і Міністерства Фінансів України. Основна мета десятиденного перебування делеґації у балканських державах — узагальнення досвіду Хорватії і Словенії у введенні власної грошової одиниці та реформ банкової системи. За словами керівника делеґації народного депутата України Олександра Сугоняна будуть підписані міжпарляментарні та міжбанкові угоди про інформаційний обмін і співробітництво. Свої враження і порівняльну аналізу законодавчих актів про грошові реформи Хорватії, Словенії та України учасники делеґації подадуть на розгляд державної комісії України у справах проведення грошової реформи.

Відбувся пленум творчої інтеліґенції

Київ (УНІАР). — На пленумі творчих спілок України Лесь Танюк у своєму виступі зазначив, що першим завданням творчої інтеліґенції сьогодні є вироблення культурної політики України. На пленумі був присутній віцепрем'єр з гуманітарних питань Микола Жулинський.

До українських мистців звернувся Президент України Леонід Кравчук. Він закликав до плідної діяльности, спрямованої на розбудову української держави, пообіцяв творчим спілкам всебічну підтримку, зокрема, у створенні національної бібліотеки та національного музею культури.

Б. ЄЛЬЦИН ПІДГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО БОРОТЬБИ

Москва. — Напередодні з'їзду народних депутатів Росії Боріс Єльцин відбув нараду зі своїми найближчими співробітниками для підготови сильної боротьби, яка правдоподібно розвинеться в часі сьомої сесії Верховної Ради. Б. Єльцин заповів, що не відступить від свого пляну реформ, бо це „найважливіша ціль його життя" і він не змінить його.

Але рівночасно із заявами президента Росії в столиці, у Парку Ґоркого відбулися демонстрації прихильників комунізму, яких зібралося декілька соток, а промовці гостро критикували теперішню політику уряду. Маси демонстрантів викрикували „Ленін так, Єльцин ні". Це вказує на те, що з'їзд депутатів заповідається дуже бурхливо тим більше, що давні комуністи і противники реформ Єльцина створили Народний фронт порятунку і будуть вимагати уступлення президента. Рівночасно з понеділком відновив у Москві працю Конституційний суд, який має впродовж шістьох місяців розглядати справу леґальности Комуністичної партії.

У своїй передсесійній нараді зі співробітниками Б. Єльцин заповів також, що він хоче створити політичну партію зі своїх прихильників. Така партія не буде мати тепер більшости у Верховній Раді, як подає американський коментатор в репортажі про ці події, а припускає, що прихильники Б. Єльцина не матимуть більше, як 20 відсотків голосів у кожному голосуванні членів Верховної Ради. Знаючи свої обмежені можливості, Б. Єльцин на закінчення свого слова на нараді сказав, що треба в ім'я спокою і стабільности покищо відмовитися від максималістичних ідей та що бажання миру і компромісу не є ознакою слабости.

ВИСТАВКА П. ІВАНЕЦЬ В ТОРОНТО

Торонто. — Тут у приміщенні Канадсько-Української Мистецької Фундації, 2118 A Bloor Street West, відбудеться мистецька виставка Парасі Іванець, на якій будуть представлені сорок дві картини із збірки „Сто шістдесят українських церков Альберти (Канада)". Урочисте відкриття виставки відбудеться у неділю, 6-го грудня о год. 2:30 по полудні. Вступне слово виголосить мґр Адріяна Стебельська; відбудеться зустріч з мисткинею П. Іванець. Виставка діятиме у неділі від 12—6 вечора, від вівтірка до суботи — від 1-ої до 6-ої вечора. Під час виставки можна буде набути картини, як також книжку „Українські церкви Альберти", яка включає усі 160 картин з колекції П. Іванець та здобула признання в Україні.

У СВІТІ

УЧАСНИКИ ІСЛЯМСЬКОЇ конференції мають намір домагатися, щоб ООН скасувала ембарго на торгівлю зброєю з Боснією. Країни — члени Ісламської конференції висловили готовість післати своїх добровольців для допомоги беззбройним боснійцям у їхній війні з сербами. Керівник Ісламської конференції Гамід Габід заявив, що його організація знайде спосіб, щоб застосувати ефективний тиск на світову спільноту в боснійському питанні, однак не уточнив, у чому полягатиме той тиск. Відомо, що в Боснії вже воюють добровольці-мусулмани з азійських країн, проте кількість їх ще незначна.

КЕРІВНИЦТВО НІМЕЦЬКОЇ автомобільної компанії Опель запропонувало 100,000 марок (62,000 дол.) за інформацію, яка посприяє арештові терористів, причетних до вбивства турецької родини в Мельні. В четвер, 26-го листопада, поліція арештувала понад десять терористів, яких підозрівають у здійсненні того злочину. Тим часом письменник Ральф Джордано, який є жидом у материнській лінії, в листі на адресу канцлера Гельмута Коля заявив, що уряд безділ і тому чужинці, зокрема жиди в Німеччині, повинні озброюватися з метою самооборони. Лідер жидівської громади Німеччини Ігнац Бубіс також виступив з різкою критикою німецького уряду, підкресливши, що німцям, очевидно, доведеться пережити ще одну Ваймарську республіку, яка, як відомо, передувала приходові до влади фашистів.

ЛІВАЦЬКІ ОЗБРОЄНІ формування в Колумбії продовжують диверсійні акції, спрямовані на підривання нафтової промисловости країни. В понеділок, 23-го листопада, терористи, застосувавши вибухівку, пошкодили нафтопровід поблизу міста Ремедіоса. У висліді витекло 5,000 барилок ропи. Наступного дня потужним вибухом було виведено з ладу нафтопровід на сході країни. Оскільки нафта є для Колюмбії значним джерелом прибутків, уряд прийняв рішення посилити охорону нафтових підприємств військовими частинами.

РОСІЯ РОЗПОЧАЛА виведення своїх військ з Куби. Дотепер кубинські власті обґрунтовували доцільність перебування російських військ існуванням на острові американської воєнно-морської бази в Ґуантанамо. Після розпаду СССР кубинський уряд у спеціяльній заяві визнав, що присутність колишніх совєтських військ „втратила всякий сенс" і „стало нелогічним пов'язувати це питання з питанням бази в Ґуантанамо".

НОВИМ СВІДЧЕННЯМ загострення стосунків між Єгиптом та Іраном стало звинувачення єгипетського міністра закордонних справ Амра Муси на адресу іранського керівництва. А. Муса сказав, що Іран відвертими і потаємними способами напружує політичну ситуацію в регіоні, підриває безпеку і стабільність арабських держав. Єгипет, підкреслив А. Муса, не хоче конфліктувати з Іраном, однак не погоджується з його диверсійною політикою в районі Перської затоки.

ПЕРЕБУВАЮЧИ НЕДАВНО в Південній Кореї, російський президент Б. Єльцин заявив, що Росія припинить будівництво бойових атомових підводних човнів. Цими днями російський прем'єр Валерій Маґарадзе уточнив, що президент мав на увазі човнярські підприємства лише на сході країни. На заході будівництво воєнних атомових човнів буде продовжено. Зокрема в Северодвінську створюється новий великий центр атомового кораблебудування.

В ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ єрусалимського радіо засновник і керівник ізраїльської розвідки Моссад Ісер Гарель заявив, що настав час використати вся силу цієї організації для боротьби з антисемітизмом, який, на думку Гареля, „активно відроджується, зокрема в Німеччині". Відомо, що в кінці 50-их років Моссад через свою розгалужену аґентуру полював за нацистськими злочинцями і за провідними антисемітами. Гарель висловив стурбованість науковою конференцією, яка цими днями має розпочати працю в Стокгольмі. Ряд европейських вчених підготували доповіді, в яких нібито стверджується, що масове знищення жидів у роки Другої світової війни — це міт, створений самими жидами. „Антисеміти сьогодні такі активні, — сказав Гарель, — що їм бракує тільки нового Гітлера".

В АМЕРИЦІ

НАЙНОВІШІ СТАТИСТИЧНІ дані вказують, що продуктивність американського робітника зростає. Аналітики твердять, що так потрібне відродження економіки, яке проходило дуже повільним темпом впродовж останніх 18 місяців, значно причинилося до цього зросту. В основному це означає, що пересічна продуктивність американського робітника, все ще найбільш ефективного робітника в світі, сьогодні дає видайности вартости 28 дол. на годину, а це є майже на одного дол. більше, ніж весною 1991 року, коли економічний занепад був найгіршим. Знавці підкреслюють, що ці факти не є надто втішними для тих, які втратили працю, бо вказує, що продуктивність може бути такою ж, а то й кращою, з меншою кількістю робітників. Одначе це також є тим важливим показником у поліпшенні економічного стану, каже Лоренс Кудлов, економіст фірми Бер і Стернс.

АМЕРИКАНСЬКА ІНДУСТРІЯ виробництва зброї розпочала фазу консолідації, а причиною цього стало значне зменшення замовлень Пентаґону. Припускають, що до 2000 року половина, або й більше сьогоднішніх контракторів продукції зброї будуть змушені перейти в інші ділянки виробництва. Все ж таки знавці уважають, що така консолідація є позитивним явищем для економіки країни в загальну, бо стримує підвищення цін у згаданій індустрії, а з тим і підвищення цін на сировини потрібні для цієї продукції.

ЗБРОЙНЕ НАСИЛЬСТВО і грабежі, зокрема жінок, на паркувальних площах великих крамниць зросло до такої міри, що правоохоронні органи в околицях метрополітального Ню Йорку, як і по цілій країні, вирішили застосувати всякі можливості, щоби охоронити покупців напередодні одного з найбільш важливих торговельних сезонів року. Як засоби протидіяння включено відеокамери, збільшення поліційних автопатрулей, активізуван ня тайної поліції та, мабуть найбільш популярної протидії серед покупців і власників крамниць, кінних поліційних відділів. Згідно з твердженням всіх зацікавлених сторін, цей спосіб патролювання є найбільш ефективним на паркувальних площах.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ запропонував Організації Об'єднаних Націй військову допомогу для контролі портів, летовищ та головних маґістралей доставки харчових продуктів для голодуючих в Сомалі. Одначе Президент ЗСА відразу дав передумову, що цими військами для їхньої безпеки та найкращої ефективности у виконанні завдань мусить командувати американський провід. Ці передумови Президент дав з уваги на те, що досі війська ООН, які вже є в Сомалія не змогли дати ради всім воюючим внутрішнім фракціям, щоби допомогти голодуючому населенню.

ЦІЛА КРАЇНА урочисто святкувала День Подяки, не зважаючи на ненадто сприятливу погоду. Спостерігачі політичного життя твердять, що до багато кращих настроїв цьогорічного Дня Подяки багато причинилися вибори та обрання нового, молодшого президента. У більших містах відбулися багатолюдні розкішні паради-марші, включно з приїздом „Санта Клавса", що офіційно започаткувало різдвяний сезон. Все ж таки засоби масової інформації хотіли повідомити громадян, як святкували найважливіші особистості країни — президент Джордж Буш та новообраний президент Билл Клінтон. Одначе нічого сенсаційного, Б. Клінтон після цілого ряду активности у столиці стейту Арканзас, Літтл Рок, святковий обід відбув у родинному колі.

В УКРАЇНІ

(З повідомлень УНІАР)

Київ. — Спалену хату батьків Тараса Шевченка буде незабаром відбудовано. Відкрито спеціяльні рахунки, на які можна переказувати гроші для фінансування цієї справи. Міністерство Культури України вже переказало на один із цих рахунків 2 міл. крб.

Харків. — Тут відбувся міжнародний бізнес-форум і виставка-ярмарок „Зустрічі у Харкові". Організаторами були болгарські фірми „Славен мак" і „Лікопан". Понад 100 підприємств і фірм, серед яких понад 60 закордонних, з Болгарії, Німеччини, Греції, СНД, ЗСА та Туреччини беруть участь у ярмарку. Обговорюються проблеми законодавчої та фінансової політики Болгарії, Туреччини та України, а також нинішнього руху капіталу на ринку. Такі бізнес-форуми та виставки-ярмарки дають можливість для встановлення прямих контактів між діловими колами України і фірмами інших країн.

Київ. — Молодеча конференція Спілки Офіцерів України звернулася до Президента України з проханням затвердити день Святої Покрови, як Свято Збройних Сил України.

Севастопіль. — Згідно з повідомленням командуючого військово-морськими силами України контр-адмірала Бориса Кожина продовжується формування військових сил України. Міністер оборони ген. Костянтин Морозов почав формування штабу. За словами Б. Кожина, до кінця року кораблебудівельні підприємства України передадуть українській флоті кілька військових кораблів, а ще 5—8 кораблів вступлять до лав військових сил України у 1993 році.

Київ. — З офіційними візитами до столиці України прибув міністер оборони Індії Шарат Павар. Він мав зустріч з Президентом України, відвідав корабельне будівництво та військово-морську базу у Севастополі.

Київ. — Заступник міністра справ співдружности Великобританії та міністер закордонного розвитку баронеса Лінда Чокер відбула зустріч з міністром закордонних справ України Анатолієм Зленком. Під час зустрічі Л. Чокер і А. Зленко обмінялися думками щодо дальшого розвитку двосторонніх зв'язків між Україною та Великобританією.

Тернопіль. — За розпорядженням представника Президента в області день 14-го жовтня — свято Покрова Богородиці — визнано святковим днем.

Київ. — Президент України Леонід Кравчук підписав розпорядження, згідно з яким республіка приступає до запровадження прикордонно-митної контролі на державному кордоні з Російською Федерацією та Білоруссю. Представникам Президента України у прикордонних регіонах України рекомендовано сприяти в організації прикордонної митної контролі.

Київ. — Українська телевізія повідомила, що минулого четверга Президент України Леонід Кравчук зустрівся з колишнім канцлером Німеччини Гельмутом Шмідтом. Під час бесіди були обговорені питання сучасної політики України і Німеччини, перспективи інтегрування України в європейські організації, можливості активізації співпраці між обома країнами.

Симферопіль. — Лідер Національного руху кримських татарів Юрій Охнанов заявив, що засуджує штурм ВР Криму, вчинений за ініціятивою Меджилісу. Охнанов сказав, що Меджиліс не може говорити в імені всього кримськотатарського народу.

Полтава. — Група фармерів области опрацювали звернення до усіх жителів Полтавщини, під заголовком „Поверніть відібрану землю". У цьому зверненні вони вимагають від місцевих властей повернути землю тим, кому вона належала, тобто селянам, а також прискорити реорганізацію колгоспів у фермерські господарства. У зверненні сказано: „У травні-червні 1992 року в державних засіках Полтавщини не залишилося жодної жмені пшениці в резерві. Причина — голови колгоспів, які приховують хліб від продажу, бо хліб став засобом політичного тиску на українську державу з боку сільської партійно-колгоспної номенклятури". Далі у зверненні фермери нагадують, що „нас усіх хочуть взяти за горло, нагадати, що 1993 рік може стати 1933".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Проблема росіян у Прибалтиці

Всі три прибалтійські держави — Литва, Латвія і Естонія — малі територією і населенням: всі вони разом мають округло 8 мільйонів населення з поважною російською меншиною. Коли СССР окупував ті країни у 1940 році — масово надсилано туди російських службовиків. Вони приїздили з родинами, вросли у місцевий ґрунт, але зберегли свою окремішню національну особовість, бо мали духовний зв'язок з цілим російським народом, були упривілейовані, бо це була насправді російська імперія під фірмою Совєтського Союзу і мова кожного з тих прибалтійських народів цілком інша, а росіяни у Прибалтиці тієї мови не вивчали.

Вже в часі боротьби прибалтійських народів за повернення їм пограбованої державности настало там напруження міжнаціональних відносин. Не може бути ніякого порівняння тамошніх відносин з Україною, бо близькість двох слов'янських мов — російської і української — уможливила численним росіянам вивчити українську мову, хоч вони нею вдома і на вулицях та в установах не користувалися. В Україні постало невідоме в Прибалтиці явище територіяльного патріотизму. Це виявилося яскраво у референдумі 1-го грудня минулого року, коли росіяни разом з поляками, жидами і татарами голосували за українську державну незалежність з суто практичних, реальних причин: не хотіли бути предметом фінансової експлуатації і не хотіли бути таким трагічним експериментальним кріликом, як це виявилося у Чорнобильській трагедії. Росіяни у Прибалтиці були ворожі тамошньому самостійницькому рухові, вони сприяли російському війську, що його висилано до прибалтійських країн і вони по нинішній день не в силі привикнути, що їхнє упривілейоване становище скінчилося, що вони є вже тільки національною меншиною.

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс", автор обширної статті на цю тему (число з 22-го листопада ц. р.) не бере до уваги того історичного і соціологічного тла і стає радше адвокатом прибалтійських росіян, як якихось жертв тамошнього законодавства. Законодавство стосується управильнення — хто є громадянином із правом голосу та всіма іншими рівними правами — і хто не є та мусить вибрати: або старатися за право постійного замешкання і громадянство, або повернення до Росії — батьківщини своїх батьків. Такий законний порядок існує в усіх країнах. В Америці можна старатися спершу про право на працю і постійне замешкання (прибулих після Другої світової війни українських та інших політичних еміґрантів це не стосувалося) і після п'яти років скласти іспит із знанням мови та мінімального знання історії Америки. У Канаді треба 10 років. У Німеччині є тепер поважна політична криза на ґрунті законодавства про політичний азиль і громадянство. У прибалтійських республіках відношення урядів до росіян ще розмірно пристойне і поміркoване, бо вимагається доказу, що хтось жив найменше два роки і тоді повинен скласти такий іспит на здобуття громадянства. Але тамошні росіяни бунтуються, не хочуть робити цього, звертаються до Москви, як свого протектора. Москва ж мститься — не відкликуючи з прибалтійських країн свого війська та стримуючи доставу туди нафти й інших продуктів. Організація Об'єднаних Націй признала прибалтійським республікам правду й вимагала від Боріса Єльцина вивести відтіль російське військо. Єльцин обвинувачує Латвію й Естонію в „порушенні людських прав".

Моральне право і логіка— безумовно за прибалтійськими державами. Слабість їх і трудність у диспропорції реальних сил. В останніх виборах в Литві перемогла литовська комуністична партія — це литовські самостійники, які, проте, вважають, що можуть зберігати державність з режимом, який не буде квапитися з переходом економіки на вільний ринок. Лідер тієї партії обіцяв, що буде старатися про виведення російського війська у переговорах з Єльциним.

Експеримент литовських комуністів, мабуть, провалиться. Націонал-комунізм збанкрутував в Україні трагічними спробами Миколи Хвильового і Миколи Скрипника. Але згори відкидати переговори і вести політику принципового непоступленства — не дає шансів на виграш. Наші співчуття — латишам й естонцям, наші найкращі бажання литовцям, з якими маємо історичні зв'язки. Віримо, що теперішні їхні турботи минуться. Україна має безліч власних турбот.

У малих прибалтійських країнах можна було провести без особливих труднощів приватизацію — в Україні це нелегка справа, бо сполучена з некорисним психологічним моментом. Але ж усі ті проблеми і труднощі — це невідхильні прояви дитячого віку. Треба терпеливости і часу — це нелегкий іспит зрілости народу, але він його напевне складе.

Микола Руденко,
Київ

ПЕРШИЙ РІК ДЕРЖАВНОГО СТАНОВЛЕННЯ

I

Наближається велика річниця — 1-го грудня виповниться рівно рік, як український народ на референдумі виявив вражаючу одностайність: понад 90 відс. населення віддало свої голоси за самостійну Україну. Ні в Росії, ні на Заході не сподівалися на такі результати — росіяни були шоковані, громадяни західніх країн від цього дня почали усвідомлювати, що південно-російські землі насправді не російські; існує інша нація, про яку досі мало хто чув — українці.

Я давно переконався: час вимірюється не стільки обертами Землі довкола Сонця, скільки яскравими подіями, котрі витісняють із нашої пам'яті все другорядне, неістотне, і коли таких подій багато, тоді один рік здатний видатися цілою епохою. Саме так і належить назвати рік 1992 — епохальним. Світ приймав нечувані пологи — народжувалася велика европейська країна, що за населенням, територією та іншими географічними даними дорівнює Франції.

Це неймовірно, що таку могутню країну протягом століть можна було тримати у череві імперського дракона. Саме через оцю неймовірність землянам здавалося, що такої країни взагалі немає і не може бути. А якщо й називали іменем України в ООН якусь умовну, неіснуючу державу, то це лишень тривала інерція сталінського маневру — щось схоже на потьомкінське село. Тепер світ переконався: є така країна!

І ось перший рік нашої державности прогримів глобальними подіями, ми звикли до власної самостійности. Нас уже не вражає те, що 130 країн світу визнали Україну як самостійну державу, а нашого Президента й інших державних діячів приймають глави наймогутніших країн світу. Все це сьогодні здається самозрозумілим — не викликає ні подиву, ні захоплень. Час евфорії минув. Зате ми раптом озирнулися довкола й почали помічати, що живемо не так, як з огляду на наші потенційні можливості повинні були б жити. Нас уже не втішає, що інші країни СНД живуть гірше, а в деяких із них ллється народна кров — о ні, це нині не здатне втішити. Не вдоволені становищем не лише рядові обивателі — навіть сам Президент Л. Кравчук нещодавно заявив, що він, мовляв, не сподівався на такі економічні негаразди.

Про цю його заяву та про виступ нового прем'єр-міністра Л. Кучми, певно, слід розповісти детальніше. На пресовій конференції Л. Кравчукові поставили запитання такого змісту: минає рік, як вас обрано Президентом України; як ви бачите наслідки своєї діяльности? Треба сказати, що Л. Кравчукові не бракувало самокритики, як її сьогодні не бракує майже всім державним діячам України. Мабуть, це єдине, в чому не відчувається дефіциту.

Президент спершу спинився на тому, що можна вважати нашими досягненнями. Найбільшим досягненням, безумовно, є те, що державна самостійність України завойована без єдиного пострілу, без найменшого пролиття крови. Це нам вдалося передовсім тому, що Україна відразу ж створила багатотисячну армію. Скажу від себе те, що замовчав Президент: за негайне створення української армії ми повинні дякувати Л. Кравчукові особисто та ще Спілці офіцерів України. З огляду на північного сусіда годі було сподіватися, що Україні вдасться уникнути провокацій, які ще й сьогодні роздирають майже всі південні республіки — від Молдови до Середньої Азії. Подекуди точиться справжня громадянська війна. А модерна зброя обумовила те, що вона виглядає набагато жорстокіше, ніж громадянська війна 1918—1921 років.

Продовження буде.

Оксана Сон

Прелюдія зими

Можливо хтось ще втішається красою осені, або на побережжі теплої Фльориди зачарований оксамитовим сезоном відгомону літа, а сюди у Кетскильське високогір'я вже завітала зима. Отак без попередження, без телефону чи картки про візиту — взяла і нежданно-негадано осіла вчорашнього ранку довкола білим пудром. „Сніг, ти тільки глянь, перший сніг!" — дитячою радістю втішився Лесь, поглядаючи захоплено у вікно. Продираю півсонні очі і встромляюся цікавим носиком — чи бува не жартує чоловік, він бо такий!

А сніг і справді встелявся м'яким килимком, вмощувався на соснах, поміж гілочками їх пухнастих китиць, ніби одягав рукавички, приготовляючи цих молоденьких панночок до першого зимового деб юту. Був тут і свій балетмайстер і декоратор — сивовусий дідуган-вітрогон. Він пильно стежив аби все йшло за сценарієм — підхоплював легкою хмаркою заблукані сніжинки і тицяв-розставляв заблуд на належні місця. Але яка це була делікатна робота, кропітка й витончена. І вихор сніжинок і канделябри дубів і обтороченi дивним хутром смереки. Ледь світало. Ще небом пливло срібне коло місяця-чарівника, загадково блимали ранкові зорі і в цім дивнім світлі м'яко линула листопадова прелюдія — вступ до вистави зими. Мабуть, ми були першими глядачами, а тому вийшли на ґанок аби у першому ряді споглядати на цей нерукотворний образ. Це не було просто гарно, це було показковому прекрасно, і хоч парували уста на душі було тепло і святково.

Сонечко так і „не вилизалося" з-поза снігових хмар, десь пересиджувало у затишку, а може й сердилося, що через сніговію не сповнило своєї щоденної рутини. А для вітру таки роботи було досить. Могутніми „руками" розбивав небесні перини, тряс ними, аж пір'я летіло. Летіло довго, велике й лапате, химерними прикрасами зупинялося там, де тільки було можливим: стовбурах, пнях, сивому камінні, що кострубато визирало зі своїх землянок; накінець покрівлях хат та господарських будівлях.

Нам таки в хаті не сиділося — як можна було пропустити-пересидіти навіть в теплій хаті таку маскараду. Гайда чимскоріш на подвір'я у стрімкий танок білих мух першого снігу. Моїй супутниці Райці два рази маґічного слова „ходи" повторювати не треба. Вона тільки „пасе" своїми великими блискучими очима кольору молодого пива, за кожним моїм рухом. Тільки б хто двері відчинив — вона стрілою летить в лісову гущавину, де кожна латка землі детально обнюхана — чи не було тут якого зайди. Райка — трирічний собака, німецький вівчур з симпатичною мордочкою і вірним собачим серцем. В цьому домі вона з'явилася скоріше, ніж я, десь під кінець 1989 року, а тому вважає себе за господиню. Її своєрідне ім'я, мабуть невипадкове, бо надміру цікавиться політикою — навіть свій фотель має біля телевізора. Вона надиво приятельська і життєрадісна. Їй добре „на пенсії" — кожному б так поводилося: всі люблять, пестять, годують, беруть на прохід. Чи це собаче життя? Та головне, що з нею ніяка хандра не причепиться.

Для Райки нема поганої погоди — для неї все благодать. От і тепер — гасає як би біс вселився в чорножовтий кожух. Стрибає, б'є лапами до землі, здіймаючи навколо себе снігову куряву. Там, де на білосніжній ковдрі залишила свій кострубатий автограф — виглядає ніби страшні звірі ходять цими лісами — лабаті й хижі. Втіхи не бракує, але цього замало — вона знайшла нову забавку — встромляє свою довгу носярку у найглибшу кучугурру й кумедно фуркаючи, струшує з себе холодний пил. На коротких вусах (встромила ніс не в свої справи) віялом розходяться біленькі промінчики навколо чорної плями завжди мокрого носа. А позаду цього „портрету" бісиками горять бронзові зорі — такі веселі та щасливі. Нахиляюся, щоб скатуляти маленьку снігову кульку — бабу ліпити. Один стрибок — і моя праця намарно. Безжалісно розкушена кулька ховаються під рожевим язиком. Вдаю, що серджуся. Райка притихає, винувато подає лапку — перепрошує, а в очах — іскрами скаче радість: „Гей, це ж перший сніг ще все попереду, ходімо за мною я покажу все, що варте уваги!" — „говорить" дружній помах хвоста.

Ми мандруємо доріжкою в глиб лісу туди, де за пухнастою куртиною заховався ставок. Який він дивний сьогодні, наче грізне море. Увесь, ніби з криці — сивий-сивий, ще й зі сталевим полиском. Заглядає голе віття у це невиразне дзеркало й з острахом відсувається геть.

Сипляться мов з торбинки сніжинки, цукрують святковий пиріг, щільно закривають-замітають сліди осені, утаємничують те, що було вчора. Лапата красуня, цілунком лягла на щічку. Одна, друга, третя. Коронка на волоссі, серпанок на плечах. Перший сніг. Можливо він до завтра розстане як нездійсненна мрія? Можливо. Проте буде він пам'ятним, бо був першим, був маленькою прелюдією до майбутнього концерту зими.

Осип Данко

КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ З УКРАЇНОЮ

I

Згідно з пресовими повідомленнями, Україну визнали понад 130 держав, май же половина з яких встановила вже дипломатичні відносини. Рівночасно американські стипендисти, так зв. Presidential scholars, які цього літа побували в Україні, звітували в публічних телевізійних виступах в ЗСА про запопадливі і повторні пригадки, які їм доводилося вислуховувати у високих державних установах у Києві про те, що Україна — незалежна держава з понад 52-мільйоновим населенням та територією, як Франція.

Виглядає, що чим більше зростають обов'язки урядовців України по лінії наладнання дипломатичних стосунків з окремими країнами, тим більше наявним для них стає, що всупереч тому, що Україна — европейська країна, світ ще Україну не знає, а точніше — знає незадовільно. Широко і з відчутним болем писала про це Оксана Пахльовська в „Літературній Україні" з 16-го квітня 1992 року в статті „Відкритий лист до всіх, хто любить Україну".

Щойно з усамостійненням України її населення цілком відчуло і зрозуміло наслідки політика й практика царського, а зокрема совєтського кремлівського апарату в тому напрямі, щоб Україну, українську культуру, навіть сам факт окренішности українського народу приховати чи, як кажуть німці, tot schweigen, герметично відгородивши Україну від зовнішнього світу. Не без деякої допомоги Заходу Кремлеві це вдалося настільки, що в культурному обміні між Заходом і Сходом післясталінського періоду Україна практично не брала участи. Звідси оті намагання українських урядовців довести всім, що ми є ми, що в нас є чим зацікавити світ.

Пляновий та цілеспрямований науково-культурний обмін і співпраця наступили для України щойно в 1989 році. У ЗСА рушіями цього обміну стали головно Гарвардський Інститут Українських Студій, Програма Українських Студій Іллінойського університету в Урбана-Шампейн, Наукове Товариство ім. Шевченка, УВАН і — зокрема в ділянках образотворчого мистецтва, етнографії та музейництва — Український Музей в Ню Йорку. Успішними виявилися також ініціятиви товариств українських лікарів, інженерів, економістів та правників, зокрема в ділянці організації спільних наукових кон ференцій, уділювання стипендій, уможливлювання стажування молодих вчених та професіоналістів з України в ЗСА. Зокрема видною стала важлива й серйозна співпраця і обмін, розпочаті властиво дещо раніше за вищезгадані акції професором музики та диріґентом американської симфонічної оркестри Вірком Балеєм у співпраці з Українським Інститутом Америки. Чимала заслуга за успіх усіх цих починів належить Українським Народному та Братському союзам та багатьом активним і щедрим громадянам діяспори в ЗСА.

Сьогодні вже можна зробити бодай деякі загальні спостереження на марґінесі культурних зв'язків і співпраці. Всупереч тому, що можна сперечатися щодо пріоритетности окремих починів чи щодо можливих недотягнень в кординації праці, то ясно, що зроблено вже чимало вартісного, при чому наладнано досить широкі знайомства, зв'язки та співпрацю з вченими різних профілів, мистцями, музейниками, активістами в ділянці збереження культурних пам'яток, з провідними людьми Верховної Ради та Уряду України. А втім, — що не менш важливе — уможливлено і наладнано перші прямі зв'язки спеціялістів України з такими ж спеціялістами Америки, з американськими урядовими та приватними установами, музеями, дослідними й навчальними закладами. Щоправда, скаля зробленого ще далеко не співмірна зі скалею потреб і не задовольняє той вибух спраги творчих одиниць і колективів України порівняти чи перевірити свої власні досягнення з досягненнями світового рівня, ознайомитися з новими напрямками, з організацією праці, новою технологією тощо, а в окремих випадках — переконатися, що не святі горшки ліплять.

Подруге, не применшуючи важливости індивідуальних акцій окремих українців-професорів американських університетів, інших спеціялістів та активістів, треба ствердити, що успіхи цілеспрямованої в ділянці науково-культурного обміну праці прямо пропорційні до інфраструктури діяспори, тобто результати відображають інституційну спроможність як Українського Музею, так й інших вищевичислених установ та організацій. Без інституціоналізації цього процесу, без встановлення відповідних механізмів і послідовности в праці, однієї доброї волі і жертвенности окремих громадян чи принагідних гуртів громадян не було б можливо виповнити реальними осягами намічені завдання розраховані на довшу мету.

Закінчення буде.

Мирослав Семчишин

Г. СКОВОРОДА — ПЕРШИЙ РОЗУМ УКРАЇНИ

I

3-го грудня ц. р. сповниться 270 років від дня народження Григорія Сковороди (1722—1794) — великого українського філософа-мислителя, поета, народного педагога, що займає окреме, якщо не виняткове, місце у плеяді народних просвітителів і діячів української культури XVIII ст.

Народився Григорій Сковорода у с. Чорнухи на Полтавщині в багатій козацькій родині. І коли у відродженій українській державі величаємо Шевченка батьком України, то його — великим попередником у царині української духовости, що в дошевченківських часах почала прозябати з-під замерзлої криги деспотичного царизму. Це саме отой мандрівний філософ, що з його ненадрукованих, а рукописних, в народі переховуваних писань, молоденький Шевченко залюбки „списував":

... І зроблю
Маленьку книжечку, хрестами
І візерунками з квітками
Кругом листочки обведу
Та й списую Сковороду...

Це той український Сократ, що за свого життя не діждався ні одного рядка зі своєї багатої творчости, а який своїми творами, філософією своєю простелив шлях до виникнення нової української генерації, що з появою Шевченка ступила на шлях формування нової української людини, у ще тоді підневільній Україні.

Сковорода — найбільший український мислитель, незвичайно видатна постать у всьому слов'янському світі", — пише про нього в Енциклопедії Українознавства (ЕУІ) проф. І. Мірчук, а на думку автора „Історії Українського Письменства" Сергія Єфремова — з ідеями Сковороди рушали в трудну путь працівники українського письменства, справи, на свій час, безперечно революційної". „Першим розумом України" назвав Сковороду Іван Дзюба, а зрозуміти його як філософа, каже Дзюба, не можна поза тим історично національним рядом, в якому стоять, зокрема, Вишенський, полемісти XVII ст. Значко-Яворський, літописці, гайдамаки, борці проти єлисаветинсько-петрівсько-катеринської політики нищення української „розні" (ворожости). „Глибоко продумано підійшов до духового портрету Сковороди Дзюба, пише у своїй студії про українського Сковороду дослідник К. Митрович, бо він (Дзюба), як ніхто інший в наш час, зрозумів, чим актуальний Сковорода для сучасного молодого українського покоління.

Щоб належно підійти до духовного профілю Сковороди, як слід зрозуміти, чим знаменна була його творчість та діяльність, необхідно коротко пригадати, що собою являла Україна того часу, коли її далекими просторами мандрував і повчав народ його великий син.

Століття, у якому жив і творив Сковорода, знамене в історії України тим, що після полтавської трагедії (1709) і смерті гетьмана Мазепи настали дуже тяжкі часи. Правобережна Україна опинилася під владою Польщі, що почала наново вводити свої „шляхетські порядки", а Лівобережна із Слобожанщиною — під деспотією Москви, що мала відкриту дорогу до повного самовластя. Її ціллю було не тільки обмежити, але й поступово ліквідувати гетьманський устрій України та перетворити її економічно і політично у свою колонію. Реальними і зловісними показниками саме такої політики Москви супроти України та її, після Мазепи, гетьманів (Скоропадського, Полуботка, Апостола і останнього з наказу Москви Кирила Розумовського) були такі акти і факти: встановлення Москвою контрольованої Малоросійської Колеґії (1722), скасування Запорозької Січі (1775), скасування решток автономічного устрою України (1781) і перетворення козацьких полків у полки російських карабінерів. У церковній ділянці — конфіската церковного майна монастирів і, зокрема, владик, скасування багатьох монастирів і заведення порядків, типових для російської Церкви (1786). А якщо при цьому згадати про книгодрукування богослужбових книг, то ще у 1721 р. в спеціяльному указі говорилося: „Для справжнього узгодження з такими великоросійськими церковними книгами виправляти (київські видання) перед друком так, щоби ніякої різниці і окремого діялекту в них не було".

Таким чином під кінець XVIII ст. Україна була остаточно перетворена у звичайну російську губернію. І цю втрату автономії відчували щирі патріоти-діячі, які розуміли своє безсилля... Одним із таких був Олекса Безбородько, який писав: „Чи знаєте ви, через що дух геройства в Україні пропав? Через те, що від деякого часу місце козацтва зайняло школярство. Що замість давніх героїчних постатей появилися кар'єристи, яку шукають тільки посад і відзначень".

А мав він на увазі тих українських старшин чи дворян-кар'єровичів, які пасивно погодилися на все те, що затіяла Москва. Парадоксально, одним із них пізніше виявився той же О. Безбородько, що зробив незвичайну на ті часи кар'єру, бо став особистим секретарем цариці Катерини II і „князем" та канцлером російської імперії. Таким же був П. Завадовський, що почав свою кар'єру в Малоросійській Колеґії (1722), а закінчив титулом ґрафа і міністра освіти. До високих постів дійшли й інші сучасники Безбородька, як В. Кочубей (мав титул князя), чи В. Трощинський, що дослужився до посади міністра юстиції. Губерніяльними маршалами стали такі знатні постаті як В. Капніст, поет О. Лобисевич чи А. Полетика, а сотні інших українських козацьких старшин „перетворились" у загальноросійський стан і робили чималі зусилля, щоб довести свої права на це дворянство своїм не простим, а шляхетським походженням. А були й такі безперечні українські дворяни, що помагали своїм сучасникам доводити своє право на дворянство. Вони вивчали хроніки, літописи, універсали, бо вважали цю справу за „подвиг" для слави України і робили це „по усердию і любови к нації". Цьому питанню „перетворювання" провідної української верстви у державно-російське дворянство, присвячені окремі наукові праці (О. Оглоблина, Л. Окіншевича, Н. Полонської-Василенко)

Продовження буде.

УКРАЇНА БАГАТА, АЛЕ ЗАНЕДБАНА. ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ СТАТИ НА ВЛАСНІ НОГИ. ПЕРЕШЛІТЬ ВАШУ ДИВІДЕНДУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

ПОЖЕРТВИ

зібрані в Рочестері, Н.Й. від 29-го травня 1992 року до 31-го жовтня 1992 року НА ФОНД РОЗБУДОВИ АМБАСАД І МІСІЙ УКРАЇНИ

10,000 дол. — брати Мендики;

по 5,000 дол. — Чорнобіль Роман і Анна, Чорнобіль Андрій, Парафія УАПЦ св. Покрови, Українська Кредитова Спілка, Рочестер; Самопоміч, Рочестер; Український „Вест Сайд" Клюб;

2,000 дол. — парафія УКЦ св. Йосафата;

1,203.54 дол. — Об'єднані Українсько-Американські Організації Рочестеру (дохід з бенкеку);

по 1,000 дол. — Артемович, д-р Теофіль і Марія, Бабюк Мирон і Уляна, Белей Михайло і Текля, Білик Любомир і Любов, Білозір Михайло, Харамбура Андрій і Лариса, Цюга Володимир, Ерстенюк Тарас, Федунишин Іван і Анна, Фалат Марія і Андрій, Галуґа Любомир і Анна, Гафткович Орест і Ірина, Єйна Микола і Анна, Касиянчук Ілля, Когут Василь — 1,050 дол., Крамарчук Іван і Марія, Кравс Юрій і Нона, Масний Іван і Тамара, Мислик Стефан, Остапюк Василь і Галина, Павлович Ярема і Леся, Руснак Мирон і Ірина, Шміґель, д-р Борис і Марта, Скрипка Микола, ОДВУ Орг. Державного Відродження України, Парафія УКЦ Богоявлення, Сестрицтво св. Ольги, п. Богоявлення, Українсько-Американські Професіоналісти, Залітач Стефанія, Залітач Стефанія в пам'ять покійної сестри Марії;

по 700 дол. — Сметана Іван і Марія, Козловський Василь і Марія;

600 дол. — Провидіння, Відділ ч. 12;

по 500 — Білан Василь і Барбара, Червінський Нестор і Ольга, Франчук Стефан і Анна, Гаврищук Гнат і Марія, Ганушевський Степан і Ольга, Єйна Михайло, Крижанівська Марія, Крамарчук Марта Б., Кахникевич Тарас і Марія, Куціль Роман, Лесів Михайло і Дарія, Ліщинський Василь і Анна, Лазар Іван і Евфрозина, Омецінський Омелян і Марія, Омецінський Зенон і Ізабела, Прокопенко Павло і Людмила, Петрів Василь і Анна, Плютос Василь, Павлічко Іван і Галина, Пилишенко Володимир і Ірма, Стриганин Василь і Оксана, Слободинський Михайло і Наталія, Шутер Ростислав і Татіана, Тицький Мирон і Галина, Мозаїка — Осередок Укр. Спадщини;

400 дол. — Лучканич Іван;

350 дол. — Американці в Обороні Людських Прав;

по 300 дол. — Бах Людвик і Аріядна, Ґерета Анна, Трач Роман і Надя;

по 250 дол. — Диґа Олекса і Барбара, Федоренко Федір, Ковч Христина, Пристай Дмитро і Марта, Семків Зеновія, Семків Леся, Семків Марта, Стеців Андрій;

по 200 дол. — Хома Богдан і Люба, Боднар-Дмитрів Роман і Меланія, Делкевич Володимир і Люба, Капітан Анна, Кушнір Юрій, Мотика Володимир і Віра, Мартинець Мирослав і Іванна, Стівенс Роналд і Лідія, Соробей Орест і Світлана, Смеречинська Анастазія, Шміґель Любомир і Люба, Відділ УНС ч. 217 св. Йосафата, Український Золотий Хрест, В. ч. 18, Сестрицтво УАПЦ св. Покрови, Волф Ґері і Ірина;

180 дол. — Фалат Марія Теодора;

по 150 дол. — Хорошилов Павло і Надя, Новосядло Іван і Люся, Сніженко Іван і Стефанія, Венґльовський Богдан і Христина, Лилак Микола і Марія, Сохоцький Василь і Анна, Хор парафії УАПЦ св. Покрови;

125 дол. — Лялька Михайло і Катерина;

по 100 дол. — Адамчук Степан і Емілія, Базів Ровз С., Безні Алекс і Валентина, Боберський Григорій і Евдокія, Бухан Степан, Біжок Петро і Степанія, Бєлка (Шурин) Ольга, Блага Іванна, Бавус Михайло, Бабюк Мирон і Таня, Домбчевський Роман і Люба, Ґудз Стефанія, Ґлушко Дмитро і Юстина, Грицик Іван і Анна, Грицеляк Стефан і Марія, Гаріс Павло і родина, Гривнак Теодор і Тамара, Городиський Іван і Люба, Грезент Григорій, Ірочко Григорій, Івасів Петро і родина, Ярош Михайло, Ковальчук д-р Роман і Богданна, Кволик Іван і Ольга, Костик Кирило і Стефанія, Костик Стефан і Лілiян, Кучма Марія, Коваль Теодор, Куцій Іван і Амалія, Колинич Володимир і Ольга, Кривонос О. А., Левицький Роман, Левицька Олена, Лучанко Мирон, Левко Уляна, Луців Василь і Катерина, Лещишин Петро і Марія, Лой Олекса, Мелешко Іван, Манківський Карло і Стефанія, Макогон Анатолій і Валентина, Михайльонка Юхим і Анна, Паньків Василь, Пасічник Петро і Наталія, Приймак Володимир і Мирослава, Попович Василь і Марія, Раєн Дзьозефін, Решітник Василь, Шурин Іван і Марія, Н.Н., Скібіцький Алекс, Собків Стефанія, Сипливий Стефан і Марія, Сімкало Ольга, Савченко Олекса, Шурин Василь, Слободинський Олег і Наталка, Шміґель Ірина, Сверида Володимир і Марія, Семанюк Василь і Ірина, Стадник Петро і Катерина, Тимочко Галина, Тишовницька Дарія, Тарабан Лев і Алла, Телеґа Леся, Твердохліб Петро і Ірина, Вовкович Франко і Стефанія, Захарків Остап і Лідія, Зінчин Юстина, Замуліскі Ян, Об'єднання колишніх Вояків УПА, Організація Оборони Лемківщини, Український Дім Рочестеру, Емп., Клюб „Зустріч" 47 Відділ СУА, 343 Відділ св. Анни — УНС, Український Народний Дім, 437 Відділ УНС, Братський Союз, Відділ 244, Жіноча Організація ООЧСУ;

75 дол. — Костів Іван і Ева;

66.46 дол. — Скіц Катерина;

по 50 дол. — Вілик Роман і Галина, Білик Василь, Боднар Роман і Галина, Бойко Анна, Боднарук Борис і Анна, Денисенко Володимир і Тамара, Федоришин Катерина, Ґуран Наталія, Гошовська Христина, Ільчишин Антін і Теодозія, Ковальчук Марія і Патрисія, Кушнір Наталія, Кушнір Ярослава, Кучмій Іван, Лесик Марія, Лонкевич Марко і Ольга, Лялюк Іван і Катерина, Марґолич Дмитро і Катерина, Маркович Михайло і Катерина, Масловський Зенон, Новосядло Олекса і Марія, Остапюк Олена, Пшеничняк Василь, Петрик Надія, Приймак Стефан і Текля, Приймак Марія, Поліщук Володимир і Павля, Падяк Анна, Рінаш Михайло і Алма, Слук Микола, Свірський Іван і Софія, Сидор Василь і Іванна, Сірик Володимир і Анна, Шило Теодора, Стасів Марія, Шабельник Микола, Турула Евген А., 36 Відділ УНС св. Марії, Завадецький Василь і Марія, Завадецький Микола і Анна;

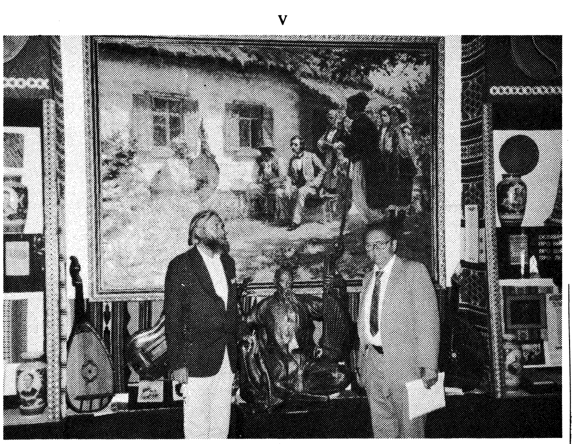
1 — 49 дол.: Башта Іван — 20; Димкар Юлія — 25; Р.Ґ. — 10; Гусар Стеля А. — 25; Ігнатюк Стефан — 30; Кузиляк Катерина — 40; Мацяк Мечислав — 40; Олійник Петро і Ґертруд — 25; Рудий Богдан — 10; Романен Ірена — 20; Щур Катерина — 25; Савчук Наталія — 20; Смоловик Федір — 40; Ванша Леонід — 25.

Висловлюємо щиру подяку усім жертводавцям на Фундацію Піддержки Дипломатичних Представництв України та закликаємо усіх, які не мали змоги зложити своїх датків, зробити це негайно. Збірка продовжується. Вплати приймає Українська Кредитова Спілка на конто: UKRAINIAN AMBASSY FUND

Комітет

ЗУСТРІЧІ З КОБЗАРЯМИ УКРАЇНИ

V

Микола Чорний-Досінчук у Переяславському музеї. Зліва — директор музею Валерій Мормель.

З нетерпінням чекав я того дня, коли зможу відвідати Переяславський кобзарський музей. З його директором Валерієм Мормелем ми приятелюємо давно — від початку створення музею, але заочно, через листування. В. Мормель висилав мені дописи до журналу "Бандура", листи, фото експонатів та окремих експозицій. Я в свою чергу допомагав йому, чим міг. Тож і тепер, довідавшись, що в музеї створюється нова експозиція "Хата Кобзаря", яка вимагає неабияких витрат, я віз на цю благородну справу щедрі пожертвування української діяспори зі З'єднаних Стейтів.

Слід сказати, що сам Переяслав — це місто-музей. Старанням лавреата Державної премії ім. Т. Шевченка Михайла Сікорського в ньому відкрито десятки найрізноманітніших музеїв. Серед них — музей народної архітектури та побуту, куди звезено з усіх етнічних реґіонів України зразки стародавніх будинків, церков, вітряків, водяних млинів, клунь, музей українського рушника, історичний музей і звичайно, перший і єдиний на Україні музей кобзарства. В. Мормель потурбувався, щоб він не являв собою просто виставку кобзарських експонатів, а був живою творчою лябораторією. Кожен відвідувач, переступивши поріг музею, поринає в маловідомий, а то й зовсім невідомий йому світ. Тут він бачить музичні інструменти народних співців, гомерів України, від п'ятиструнних гусел, гудка та кобзи до сучасних бандур з перемикачами львівської та чернігівської музичних фабрик. Тут звучить в магнетофонному записі відтворена майстром-кобзарем Миколою Будником кобза Остапа Вересая. Твори на ній, записані від О. Вересая Миколою Лисенком, з наймождивішою точністю відтворює викладач бандури Стрітівської кобзарської школи Володимир Кушпет. До речі, він єдиний на Україні, хто грає на торбані, теж відтвореному Миколою Будником. Ці два подвижники на практиці довели, що кобза і бандура — то різні інструменти, а не різна назва одного інструмента. Вони відрізняються і за формою, і за будовою, і за звучанням, а найголовніше — за способом гри.

В музеї можна послухати в авдіозаписах і навіть на відео побачити багато українських та зарубіжних кобзарів. Це Георгій Ткаченко, Андрій Бобир, Анатолій Парфіненко, Володимир Перепилюк, Зіновій Штокалко, Григорій Китастий, Юліян Китастий, Павло Супрун, брати Литвини та багато інших.

Серед експонатів музею бачимо не тільки кобзарські інструменти, але й кобзарський одяг, особисті речі, фото та художні портрети кобзарів, ориґінальні кобзарські твори, спогади.

Директор музею Валерій Мормель підтримує міцний зв'язок з істориком кобзарства зі Львова Богданом Жеплинським, який зібрав дані майже про тисячу кобзарів та лірників. Він сам досить часто подорожує по Україні, вишукуючи нові відомості про народних співців.

А ще при музеї існує кобзарська школа-студія, в якій діти та дорослі опановують не тільки гру на старосвітській бандурі, а й вчаться її виготовляти. Для цього віднайдено приміщення, придбано верстати, інструменти, заготовлено деревину відповідних порід. Вчать грати на бандурі і майструвати з дерева великі ентузіясти кобзарської справи Товкайло та Рой.

Через дорогу від кобзарського музею розміщена дитяча художня школа, в якій разом з іншими дітьми вчаться малювати і майбутні кобзарі. Адже справжній кобзар — то людина всебічна. Недаремно ж в старі часи кобзарів називали Божими людьми, бо вони вміли не лише зачаровувати думою-піснею, а й були чудовими лікарями, вміли замовляти різні хвороби, зналися на природних прикметах, навіть мали свою лебійську мову.

Зустрічали мене маленькі майбутні кобзарі хлібом-сіллю, виголошували промови, співали під власний супровід, показували свої навчальні кляси, концертову залю, майстерню. Я був щиро зворушений їх безпосередністю, бажанням якнайкраще приєднатися до розбудови рідної держави.

Слід зауважити, що і музей, і школа-студія зорганізувалися всупереч спротиву колишньої комуністичної номенклятури, завдяки надлюдським зусиллям М. Сікорського та В. Мормеля.

Тож коли я урочисто вручав музеєві пожертви від друзів із ЗСА, був певен, що тепер у вільній Україні ці подвижники народної культури в найкоротший час відтворять хату Кобзаря.

Микола Чорний-Досінчук

УКРАЇНІ
від української громади Віллимантику

Відносно мала (коло 80 родин) громада Виллимантику, Конн., продовж свого 42-річного існування не віставала пропорційно від великих громад своєю активною діяльністю і жертвенністю на народному і церковному полі.

Лише продовж останніх двох років громадяни (у великій більшості емерити) і орґанізації пожертвували на Богословську Академію у Львові, Львівську Духовну Семінарію, Патріярхам обох Українських Церков, на Лікарню ім. Митрополита А. Шептицького у Львові, Рух і українську амбасаду у Вашинґтоні 27,370 дол.

20,000 дол. — Український Народний Дім;

3,600 дол. — Відділ ОУА „Самопоміч";

по 1,000 дол. — Василь і Софія Івах, Михайло Плеш;

500 дол. — Андрій і Марія Смук;

300 дол. — Іван і Марта Здирко;

250 дол. — Василь і Марія Шулевські;

по 100 дол. — Василь і Стефанія Теплий, Ірена Здирко, Іван і Анна Ярема;

по 50 дол. — Михайло і Марія Майнич, Василь і Гільда Мурин, Ірина Олійник;

30 дол. — Іван Бобрик;

по 25 дол. — Андрій і Марія Бабій, Дмитро і Марія Ходонович;

по 20 дол. — Михайло і Катерина Антошик, Петро й Оксана Колісник, Володимир і Анна Ганицькі, Михайло Головчак, Йосиф і Марія Швед;

по 10 дол. — Софія Бобрек, Микола і Софія Данчук, Ірина Пеца;

по 5 дол. — Михайло і Юлія Панків, Лукіян і Анна Дутка.

Громадяни із Сейлем:

250 дол. — Петро і Марія Качуровські;

100 дол. — Богдан і Софія Качуровські.

Хай це признання буде заохотою для всіх до сповнювання обов'язків супроти рідної Церкви і народу!

Іван Здирко

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА оголосила про реґабілітацію знаменитого італійського вченого XVI—XVII століть Ґалілео Ґалілея. Як відомо, 359 років тому інквізиція звинуватила його в єресі, що не лише зіпсувало життя фізика і астронома, але й неґативно позначилося на долі всієї світової науки. Тепер концепції Ґалілея про безмежність Всесвіту вивчаються в школах і університетах, в тому числі й тих, що перебувають під еґідою Католицької Церкви.

„**МИ ЛЮБИМО ТЕБЕ**, Астрід! — з такими заголовками вийшли цими днями шведські газети, вітаючи з 85-річчям славну дитячу письменницю Астрід Ліндґрен. Свою першу книжку вона написала ще в 1944 році, а всього в її активі 115 творів. Не дивлячись на поважний вік, письменниця бере активну участь у громадському житті країни. Недавно вона очолювала кампанію проти закриття багатьох бібліотек та за поліпшення системи їхнього фінансування.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

св. п. пл. сен.

ВОЛОДИМИРИ СМИК

вірної дружини нашого пластового капеляна о. пл. сен. БОГДАНА і невіджалуваної матері нашого братчика РОСТИСЛАВА висловлюємо наше щиросердечне співчуття і складаємо в її пам'ять пожертву 100 дол. НА ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБІЛЯ.

Загін „Червона Калина"

У СОРОКОВИЙ, НЕВИМОВНО БОЛЮЧИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашої дорогої МАМИ і БАБУСІ

сл. п.

МАРІЇ ДАНИШ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в суботу, 5-го грудня 1992 р. о год. 9-ій ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку

Родину, приятелів і знайомих просимо злучитися з нами у молитвах за спокій душі покійної.

У безмежному смутку:

дочки — РОМА і НАТАЛЯ з родиною

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас у вічність дня 3-го серпня 1992 р.

наш найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, ПРАДІДУСЬ і БРАТ

о. крилошанин

ТОМА БАРИЛЯК

Цією дорогою родина складає сердечну подяку Їх Ексцеленції Митрополитові С. Суликові, Ексцеленціям Преосв. Р. Москалеві та В. Пасці за урочисті похоронні відправи.

Глибоку подяку складаємо Впрп. о. деканові Мельникові за опіку над тілом покійного та тепле прощальне слово. Дякуємо Впрп. о. д-рові І. Біланичу і Впрп. о. М. Піщакові за духовну опіку, відвідини покійного в шпиталі та в дома. Щире спасибі всім Впрп. Отцям за участь у Парастасі та ієрейських похоронних відправах. Дякуємо хористам за їхню участь, спеціяльна подяка Б. Миру за дякування та часті відвідини покійного.

Дякуємо д-р Р. Дикому за піклування над покійним.

Щиру подяку складаємо нашому дорогому кузинові та його дружині, Любомирові та Галині Пиріґ, за їх необхідну поміч через три місяці тяжких мук покійного. Щира подяка: Нусі Заброцькій, Тані Ясінський та Софії Чабан за велику поміч в останніх днях життя покійного.

Дякуємо родині, приятелям, знайомим та всім парафіянам за вислови співчуття та присутність на похоронних відправах.

Сердечну подяку складаємо всім за щедрий дар на Семінар св. Духа у Львові, жертви на Панахиди та Служби Божі та на інші добродійні цілі.

На СЕМІНАР СВ. ДУХА зложили:

200 дол. — Р. і В. Пришляк;

по 100 дол. — І. і Г. Бабяк, Я. та І. Яворські, Союз Українок - Відд. ч. 10, Анна Заброцька, Е. і В. Цегелик;

по 50 дол. — І. та О. Воробець, А. Сімянців, О. і М. Гнатейко, д-р О. і В. Тершаковець;

по 40 дол. — І. та Е. Козак, М. і Я. Томорук;

35.73 дол. (50 Канада) — А. Скоцень;

по 30 дол. — родина Макух, С. Козак, Д. і О. Леськів, Л. Калинич, Г. Утриско;

30 дол. — І. Хухра;

по 25 дол. — М. Нич, М. Каплиста, родина Костюків, М. Шиприкевич, Л. та А. Яцкевич, родина Т. Бесага, С. і С. Бернадин, М. Романець, д-р Б. і Л. Сілецькі, родина Ратич, Таня і Марта Ясінські, О. Филипович, О. Поритко, О. Лукасевич, д-р І. Скальчук;

по 20 дол. — О. і О. Васюта, І. і Е. Зелінські, Р. Вомпель, К. і М. Мізак, Р. і Б. Сірий, М. і Г. Лещишин, Г. і Л. Пиріґ, І. Кравців, І. Луцишин, М. Киржецький, О. і М. Пришляк, О. Хавлюк, І. і О. Кузів, І. Стерчо, О. і А. Левицькі, О. Кульчицька, Н. Кліш, А. та І. Смолій, І. і З. Мандич;

15 дол. — Ґолець;

по 10 дол. — Б. Вонторський, М. Веприк, В. Петрів, П. Длябога, І. Дубіль, Г. Долганський, А. Кос, Г. і М. Марцинишин, Дж. і Г. Ваґнер, Е. і А. Харків, В. і Б. Тодорів, А. і О. Вомпель, Д. Химич, М. і Е. Подоляк, О. і В. Луців, Т. Книш, І. Возьна, М. і В. Чайківські, д-р К. і М. Филипович, Г. Гомзяк, М. і К. Возні, М. Гевко.

На ПРЕСОВИЙ ФОНД ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ:

40 дол. — П. і Ю. Гончаренко;

100 дол. — Н. і Є. Змий.

Марта і Тосько Рубель зложили 200 дол. на церкву св. Миколая.

В. та І. Медухи зложили 50 дол. на Патріярхат і 50 дол. на Т-во св. Софія.

Ірена Івасів зложила 20 дол. на ЗУДАК.

На СВЯТІ ЛІТУРГІЇ та ПАНАХИДИ на руки родини зложили:

Провидіння — Служба Божа і Панахида.

Служби Божі: К. Богачук з синами (2), Ю. і Л. Дихдали (2), С. Банк (2), П. Коромец, Т. Коромец, С. Чабан, В. і М. Ґудз, В. Прудиус, А. Андрущак, В. Потельницька, А. і В. Захарчук, М. і Е. Лукавські, родина Палевич, М. Бохно, Г. Утриско, К. Михайлишин, С. і М. Косик, І. Кріль, І. Гасюк, М. і Х. Озарків, Г. Задворняк, Михалко, А. Макінтаїр, Г. і М. Лещишин, М. Харина, Г. і Л. Пиріг, Н. і Р. Мацьків, С. Пенюта, Тризуб - працівники, О. і Л. Строцькі, Л. і С. Квасницкі, Т. Ганушевська, П. і І. Скочилас, Е. і А. Харків, А. і О. Вомпель, Л. Бульба, родина Шеприкевич, І. і А. Білик, Р. і Б. Сірий, С. Вочок, А. Рад родина, І. і Я. Масюк, А. Сплавник, М. Гевко, С. Теслюк, С. і М. Ґейґер, Союз Українок - Відд. 10, А. Заброцька, І. і Е. Козак, М. Кіржецкий, Т. Фещак, Т. і М. Ясінські, родина Гарасевич, М. Данилів, О. Хавлюк, І. і В. Медуха, І. Стерчо, Дж. і В. Мачалко, М. Шаунт, С. і С. Бернадин, Е. Вілинский, В. і Г. Фурстнер, А. Федін, Н. Філь, А. Кос, О. Поритко, сестра Христофора ЧСВВ, сестра М. Вероніка ЧСВВ, М. Данилів родина, М. і А. Марчинишин, Е. Будзяр, О. і Б. Казанівський.

Родина одержала 52 картки повідомлення (мес кардс) за приватні жертви на Служби Божі, за це сердечна подяка.

Сердечна подяка Марійській Дружині ім. св. Йосафата при церкві св. Миколая у Філядельфії за Григорянку, яка відправилась у Бразилії.

Сердечна подяка Сестрам Василіянкам та всім приятелям за квіти додому та до церкви. Ще раз всім дорогим приятелям та парафіянам сердечно дякуємо за теплі слова співчуття та розваги в днях нашого горя та смутку.

Родина складає спеціяльну подяку М. Насевичеві та його заведенню за чемну та чесну обслугу.

У глибокому смутку:

дружина — СОФІЯ
дочка — НАТАЛІЯ ЗМИЙ з родиною
сини —
БОГДАН з родиною
ІГОР з родиною

Появилася нова стрічка Р. Левицького

Наш відомий бандурист, дириґент і співак Роман Левицький випустив знову нову стрічку, виготовлену у майстерні Марка Сидорака п. з. ,,Люблю дивитись".

Стрічку присвятив наш бандурист о. Остапові Нижанківському, композиторові таких відомих хорових пісень, як ,,Гуляли" чи ,,З окрушків", які були улюбленими для Р. Левицького, як каже від ранньої молодости. Вони теж збудили любов до пісні, яка його й досі не опускає. На новій стрічці, якої назву взяв Р. Левицький саме із пісні О. Нижанківського, до слів О. Кониського наспівані при бандурі. Є там такі давно відомі, як саме ,,Люблю дивитись", ,,В гаю зеленім", ,,Садок вишневий", ,,Сонце низенько", ,,Лети моя думо", але також ряд пісень, до яких музику склав сам Р. Левицький, взявши слова із віршів друкованих у ,,Свободі", пильним читачем якої є наш композитор. Отже є там пісня до слів Діми ,,Військова", до слів Марти Гай ,,Повстанці" ,,Львів" та інші. Також на стрічці використані легкі жанром пісні з України до музики Л. Майбороди, О. Білаша та народні пісні, яких автори невідомі.

Р. Левицький склав цю стрічку як виклик електричній музиці, яка тепер дуже серед молоді популярна і в діяспорі, і в Україні. Він уважає, що треба доконче популяризувати іншу легку українську музику, що й робить на своїй новій стрічці. Її можна купити у композитора за 10 дол., пишучи на адресу: R. Lewycky, 332 Grier Ave, Elizabeth, N. J. 07202.

Н. Н.

Фонд Милосердя і Здоров'я України

В Україні мешкає 12.5 млн. пенсіонерів, з них 3 млн. інвалідів. Це майже 25 відсотків всього населення республіки. Допомога цим людям, їх матеріяльна і моральна підтримка є важливим державним завданням.

До 1989 року цю справу вирішували різні установи, однак пляни не здійснювалися або здійснювалися погано і люди, які потребували постійної допомоги, залишалися без належної уваги і підтримки.

Треба було знайти дієздатну форму і структуру, які б допомогли залучити широкі верстви громадськости для надання допомоги людям, які її потребують. І така форма була знайдена: в 1989 році був створений Фонд Милосердя і Здоров'я України. Цей Фонд об'єднав на добровільних засадах окремих громадян, колективи підприємств, установ, громадських організацій, зусилля іноземних громадян і організацій з метою надання всесторонньої допомоги малозабезпеченим ветеранам війни і праці, людям похилого віку, інвалідам, хворим і іншим категоріям населення, а також для поліпшення соціяльної і медичної допомоги.

Новому Фондові було надано право створювати громадські організації і свої структурні підрозділи, співпрацювати з іншими благодійними організаціями як на Україні, так і за кордоном. Всією своєю діяльностю Фонд сприяє створенню в суспільстві ідеалів гуманізму і милосердя. Для цього він розробляє свої власні програми. Форми діяльності Фонду різноманітні:

— широке залучення громадськости до благодійної роботи шляхом створення в областях України спеціяльних комісій, груп сприяння;

— залучення студентів, учнів медичних і технічних закладів, шкіл для надання допомоги старим і хворим людям;

— через органи масової інформації і власні видання зосередження уваги громадськости на необхідності вирішення гострих проблем життя людей і в першу чергу незахищених верств населення;

— здійснення міжнародного співробітництва з метою обміну спеціялістами, досвідом роботи у сфері філантропії;

— надання можливої допомоги в реалізації програми ліквідації наслідків катастрофи на Чорнобильській атомній електростанції;

— участь в розподілі гуманітарної допомоги.

Але цим не обмежуються форми діяльности Фонду. З метою здійснення передбачених статутом цілей провадяться благодійні вечори, концерти, вистави, ярмарки, авкціони. Створюються різноманітні госпрозрахункові виробничі і ремонтнобудівельні організації, діяльність яких спрямована на благодійні цілі. Фонд послідовно сприяє створенню медичних, соціяльних, реабілітаційних центрів, які надають всебічну допомогу інвалідам, ветеранам війни і праці, людям, які потребують допомоги.

Важливим завданням Фонду є працевлаштування інвалідів і пенсіонерів. Це має особливе значення в умовах важкого економічного стану нашої держави, при якому соціяльна допомога значно ускладнюється. Тому одним з перших кроків Фонду було створення спеціялізованих центрів для працевлаштування інвалідів.

Як ми вже вказували, важливим напрямком діяльности Фонду було створення на місцях комісій сприяння. Саме ці комісії допомогли організувати на місцях надання допомоги людям, працевлаштування інвалідів.

Згадані комісії є основними, найбільш масовими ділянками в структурі Фонду. Саме вони організовують опіку, індивідуальний нагляд за хворими, залучають до цієї роботи патронажних сестер.

Але не тільки матеріяльна допомога (яка провадиться в обмежених розмірах) забезпечує успіх благодійної справи. Дуже важливими є послуги, без яких старі і хворі люди обійтись вже не можуть. Це купівля продуктів харчування, ліків, придбання овочів і картоплі, палива на зиму, ремонт квартир та інші послуги.

До комісій залучаються добрі, милосердні люди з відкритим серцем, які люблять тих, кому допомагають.

Один з прикладів: у місті Кременчуку Полтавської области роботу для створення комісій очолила добра, сердечна жінка, вчителька Тетяна Шелест. Вона залучила до роботи людей, які побували в кожному домі, встановили людей, які потребують першочергової допомоги. Прийшли до цих людей, чим змогли — допомогли їм, а про їх життя розповіли в засобах масової інформації.

Завдяки цьому люди відчули, що їх пам'ятають, що їх минула діяльність не забута, що вони потрібні суспільству. І це стало моральним фактором поліпшення їхнього стану.

Структура Фонду Милосердя і Здоров'я України дає змогу оперативно вирішувати завдання, які перед ними стоять, охоплювати всі реґіони країни. До Фонду України входять: Фонд республіки Крим, обласні і міські фонди, підрозділи Фонду милосердя і здоров'я, що створюються за територіяльною ознакою.

Демократична побудова керівництва Фонду (конференція, центральне правління, бюро призидії) забезпечує свободу ініціятиви її членів, систематичне спілкування, обмін інформацією, результативність діяльности. Фондові допомагають Ради ветеранів війни і праці, товариство Червоного Хреста, органи соціяльного забезпечення, громадські і релігійні організації, трудові колективи.

В роботі Фонду беруть активну участь і надають допомогу відомі державні і громадські діячі України: академік, директор інституту ботаніки Костянтин Ситник, старший пресвітер євангелистських християн-баптистів Яків Духонченко, голова товариства сліпих Віктор Акимушкін, директор інституту герантології, професор Владислав Безруков, голова центрального комітету Товариства Червоного Хреста Іван Усаченко, заступник патріярха Київського і всієї України Філарет і багато інших.

Допомога зарубіжних країн доповнює діяльність Фонду милосердя і здоров'я України і позитивно впливає на вирішення першочергових завдань. Різноманітні організації західніх країн провадять лікування дітей за кордоном, оздоровлюють дітей Чорнобильської зони, провадять сумісні благодійні акції.

При посередництві Фонду на лікування були вислані діти до Франції, Юґославії, Чехо-Словаччини, Німеччини.

Значну допомогу дітям, інвалідам і хворим людям України надають громадські і благодійні організації ЗСА.

Роботу Фонду Милосердя і Здоров'я України характеризує діяльність фондів областей республіки. Ось декілька прикладів: на Волині організована спеціяльна тематична допомога одиноким матерям і дітям-сиротам; у Дніпропетровській області створені служба медико-соціяльної і побутової допомоги населенню і спеціяльна юридична консультація. Багато хворих людей цієї області пройшли курс лікування у ЗСА, Японії, Болгарії; на Закарпатті створені спеціяльні банки одягу, сільськогосподарської продукції, дитячих книг та іграшок. Старим і хворим людям ремонтують квартири, газопроводи, шляхи, каналізацію. Створені разом з Червоним Хрестом медико-соціяльні програми: ,,Турбота", ,,Сім'я", ,,Чорнобиль"; На Запоріжжі багато роблять для працевлаштування інвалідів. Створено разом з міським психоневрологічним диспансером геронтологічне відділення для старих людей; на Івано-Франківщині створені і ефективно працюють 15 районних і міських комісій сприяння Фондові, 500 груп, в яких працює понад 2,500 активістів. Розроблені і здійснюються програми боротьби з онкологічними захворюваннями, АІДСом, діябетом. Діяльність обласного Фонду широко висвітлюється в засобах масової інформації. Багато людей користуються безкоштовними обідами, деяким з них ці обіди приносять додому, київський обласний Фонд налагодив зв'язки з благодійними організаціями Угорщини, Канади, Польщі. Вони надають допомогу дітям Чорнобиля. В містах і районах області будуються будинки готельного типу зі всіма вигодами з метою розміщення там старих хворих людей. В Криму створено госпрозрахункове відділення соціяльної допомоги, яке за договорами з підприємствами обслуговує окремих громадян вдома. Велику роботу щодо надання допомоги старим і хворим людям ведуть 500 активістів Фонду на Луганщині. На Миколаївщині старим людям садять городину і картоплю, збирають врожай. В Одеській області успішно діє фонд соціяльної допомоги, що носить ім'я доктора Гаазе. Цей фонд створив інститут медичної реабілітації дітей, хворих на дитячий церебральний параліч. На Рівенщині зареєстрована добровільна Християнська місія милосердя, яка разом з обласним Фондом здійснює догляд за хворими, старими людьми, інвалідами, дітьми. На Черкащині основним джерелом фінансування благодійних акцій є проведення авкціонів. У Харківській області тільки в 1991 році старі люди одержали коло 30,000 харчових пакунків з Німеччини на суму понад 1.4 млн. німецьких марок. У Херсонській області відкрито пансіонат, де постійно живуть ветерани війни і праці.

Можна навести багато інших прикладів діяльности Фонду.

Реалізація продукції більш ніж 500 підприємств Фонду Милосердя і Здоров'я України сприяє зміцненню матеріяльної бази.

Тепер перед Фондом Милосердя і Здоров'я України стоять такі завдання:

— створення і розширення законодавчої основи, що сприятиме стимулюванню філантропічної діяльности в нашій державі;

— збільшення розмірів фінансової участи державних, кооперативних і приватних підприємств в наданні допомоги тим, хто її потребує;

— збільшення кількости ініціятивних людей, що беруть участь в діяльності Фонду;

— значне розширення міжнародних зв'язків, створення разом з зацікавленими країнами міжнародної конвенції філантропії і здоров'я, створення сумісних підприємств, асоціяцій, громадських організацій;

— організація, в першу чергу в Києві, спеціяльних навчальних закладів з метою підготови спеціялістів, які будуть займатися філантропічною діяльністю;

— розширення обсягів інформаційної дальности;

— всебічне збільшення участи інвалідів і пенсіонерів у трудовій діяльності, залучення їх до культурного і спортивного життя країни;

— створення мережі благодійних крамниць, їдалень, хатніх кухонь;

— створення сумісної Українсько - американської філантропічної асоціяції ,,Добро і мир", основним завданням якої буде здійснення благодійних заходів, контроль за їх реалізацією на місцях, обмін досвідом і спеціялістами.

Суспільство є проґресивним, передовим, якщо воно допомагає старим і хворим людям. Україна будує таке суспільство.

Все, що робить наш Фонд, — тільки частково задовольняє потреби країни.

Ми закликаємо всіх бажаючих, всіх, хто підтримує наші ідеали і хоче допомогти незалежній українській державі, приєднатися до нас, вступити до Фонду Милосердя і Здоров'я України, надаючи бідним, хворим, старим людям потрібну їм допомогу.

Наша адреса: Міщенко Віктор, Фонд Милосердя і Здоров'я України, вул. Кудрявська 26-28, 252053 Київ, Ukraine.

А. Насушкін

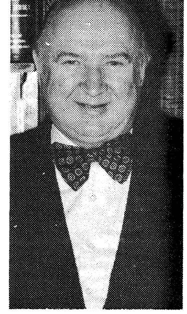
Жест д-ра В. Вереша

Д-р Василь Вереш, відомий в Ню Йорку, як власник бюра нерухомостей.

Крім своєї професійної праці, він є ентузіястом мистецтва. Він роками скуповував картини українських мистців. У його домашній колекції ряд картин Якова Гніздовського і Михайла Мороза.

Кілька років тому д-р В. Вереш відкрив у приміщенні ,,Самопомочі" в Ню Йорку постійну ґалерію картин своєї збірки. Цю виставку п. з. ,,Весна" оглянуло багато осіб з Ню Йорку і околиць. Ряд образів було продано.

Несподівана затяжна хвороба прикувала його до домашнього лікування, а це примусило його зліквідувати бюро і мистецьку ґалерію, 68 експонатів з якої подаровано парафії св. Юра в Ню Йорку, а частину колекції передано до дієцезального музею УКЦеркви в Стемфорді.

Д-р В. Вереш

Д-р В. Вереш є головою Світового Братства Карпатських Січовиків і він був довголітнім секретарем 4-го Відділу УНСоюзу ,,Тиса" в Ню Йорку.

Клівленд вшанував пам'ять поета Ю. Клена

В неділю, 15-го листопада ц.р., відзначено тут 45-ліття смерти поета-неоклясика Освальда Бурґгардта— Юрія Клена. Літературний вечір, присвячений пам'яті одного з найвидатніших українських поетів XX століття, проходив в авдиторії Свято-Покровського Парафіяльного Осередку в Пармі, Огайо.

На вступі гостю з Торонто д-ра Андріяну Шум-Стебельську, в імені українського Клівленду привітав голова Українських Злучених Організацій мґр Василь Ліщинецький.

У своїй цікавій, вичерпній доповіді п.н. ,,Поет сили духа й величної краси" д-р А. Стебельська подала глибинну аналізу творчости поета.

В музичній частині програми вечора Ганна Келлер, скрипалька з України, виконала скрипковий концерт в А-моль А. Вівальді. Фортепіянову партію виконувала піяністка Лідія Остапович.

Уривки з творчости Юрія Клена читали: Аркадій Продан, Ірина Мудрак-Кулик і Софія Мельник-Бура.

Вкінці вокальний дует, Зірка Дмитрак-Шокалюк і Христя Сива-Глабше, зворушив публіку виконанням трьох пісень при супроводі Маркіяна Комічака.

З нагоди 45-ліття смерти Юрія Клена появилось тут видання п.н. ,,Соняшник", у якому, крім декількох творів поета, поміщено статтю про українських неоклясиків і працю д-ра Дмитра Бачинського п.н. ,,Юрій Клен в житті і творчості". Вдале мистецьке оформлення цього видання виконала талановита молода мисткиня Люба Дмитрик-Гудз.

Після літературного вечора відбулась товариська зустріч і гутірка за чаєм і солодким. Імпрезу підготовив Відділ Об'єднання Жінок ОЧСУ в Клівленді.

Л.Г.Р.

Д-р Дж. Мейс...

(Закінчення зі стор. 1)

ро Кононенко, Микола Рябчук та багато інших.

Тепер коли Україна стала незалежною державою, існує потреба українських наукових центрів при багатьох університетах, бо інші держави таких центрів в Америці мають по кілька. Центр Українських Студій буде займатися посередницькою працею між Іллінойським університетом та університетами й високими школами України, буде координувати обміном професорів та студентів, організовуватиме та приділятиме стипендії для студентів з українських дисциплін та дослідів з україністики. В Управу Фундації Українських Студій при Іллінойському університеті входить ряд відомих в українській громаді осіб різних середовищ, як Іван Деркач, Володимир і Раїса Братків, Богдан Ватраль, Юліян та Мирон Куляс, Олексій Коновал, Мирон Куропась, Павло Надзікевич, Володимир Дудич та багато інших.

Пожертви на фундацію є звільнені від податку. Чеки на закріплення Центру Українських Студій слід слати на адресу: Foundation for Ukrainian Studies at, University of Illinois, 1626 Balmoral Lane, Palatine, Ill.: 60067.

ПРОДОВЖ ОСТАННЬОГО тижня Кабуль живе без електроенерґії, оскільки бойовики Гульбеддіна Гекматіяра вивела з ладу електричні лінії. Виконуючий обов'язки міністра легкої і харчової промисловости Афганістану Сулейман Ярі заявив цими днями, що на урядових складах нема ні харчів, ні палива і ,,перед країною стоять нерозв'язні проблеми". Ярі сказав, що без втручання світової спільноти і без допомоги міжнародних благодійницьких організацій мільйонам афганців цієї зими буде загрожувати смерть від голоду і холоду.